

Ευρωπαϊκά Βραβεία EMAS 2012

Τα Ευρωπαϊκά Βραβεία EMAS αποτελούν αναγνωρισμένου κύρους βραβεία στον τομέα της περιβαλλοντικής διαχείρισης και απονέμονται ετησίως, από το 2005, στους οργανισμούς που είναι καταχωρισμένοι στο μητρώο EMAS, με στόχο την επιβράβευση των καλύτερων επιδόσεων στην εκάστοτε θεματική ενότητα ενδιαφέροντος κάθε χρονιάς.

Φέτος, η Γεν. Δ/νση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανακοίνωσε τη διεξαγωγή των Ευρωπαϊκών Βραβείων EMAS 2012, σε τιμητική τελετή που θα πραγματοποιηθεί στις Βρυξέλλες, στις 29 Νοεμβρίου 2012. Τα φετινά βραβεία EMAS θα εστιαστούν στη θεματική ενότητα Διαχείριση των υδάτων (συμπεριλαμβανομένης της αποδοτικής χρήσης και της ποιότητας των υδάτων).

Τα Ευρωπαϊκά Βραβεία EMAS θα απονεμηθούν στις ακόλουθες έξι (6) κατηγορίες οργανισμών:

- A. Σε οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα
 1. Πολύ μικρές επιχειρήσεις (που απασχολούν λιγότερους από 10 εργαζόμενους, και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή/και το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. €)
 2. Μικρές επιχειρήσεις (που απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζόμενους, και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή/και το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. €)
 3. Μεσαίες επιχειρήσεις (που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζόμενους, και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. € ή/και το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. €)
 4. Μεγάλες επιχειρήσεις (που απασχολούν περισσότερους από 250 εργαζόμενους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών υπερβαίνει τα 50 εκατ. € ή/και το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού υπερβαίνει τα 43 εκατ. €)
- B. Σε οργανισμούς του δημόσιου τομέα
 5. Μικροί δημόσιοι οργανισμοί (που διοικούν λιγότερους από 10.000 κατοίκους ή απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζόμενους, και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. € ή/και το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. €)
 6. Μεγάλοι δημόσιοι οργανισμοί (που διοικούν περισσότερους από 10.000 κατοίκους ή που απασχολούν περισσότερους από 250 εργαζόμενους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών υπερβαίνει τα 50 εκατ. € ή/και το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού υπερβαίνει τα 43 εκατ. €).

Σε εθνικό επίπεδο, ένας οργανισμός θα διακριθεί, σε κάθε μία από τις παραπάνω κατηγορίες, για την υποψηφιότητά του στην αντίστοιχη κατηγορία των Ευρωπαϊκών Βραβείων EMAS. Οι εθνικές υποψηφιότητες θα αξιολογηθούν από ειδική κριτική επιτροπή, η οποία έχει συσταθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και η οποία θα απονείμει τα Ευρωπαϊκά Βραβεία EMAS στους έξι νικητές των Βραβείων.

Πρόσκληση Υποβολής Υποψηφιοτήτων

Η περίοδος υποβολής των ελληνικών υποψηφιοτήτων προς την Επιτροπή EMAS για τη συμμετοχή στα Ευρωπαϊκά Βραβεία EMAS 2012 ξεκινάει από την ημερομηνία αποστολής του παρόντος και λήγει στις 06 Αυγούστου 2012 (**Παράταση μέχρι τις 24-08-2012**).

Δικαίωμα συμμετοχής στα Ευρωπαϊκά Βραβεία EMAS έχουν όλοι οι καταχωρισμένοι στο EMAS οργανισμοί που θα διακριθούν από την Ελληνική Επιτροπή EMAS, σε κάθε μία από τις παραπάνω έξι (6) κατηγορίες, κατόπιν αξιολόγησης που θα διεξάγει η Επιτροπή EMAS επί των επιδόσεων των υποψήφιων οργανισμών στο θεματικό αντικείμενο των φετινών βραβείων EMAS. Όλοι οι υποψήφιοι πρέπει να είναι οργανισμοί εγγεγραμμένοι στο ελληνικό μητρώο EMAS που να μην έχουν διαγραφεί ή τεθεί σε αναστολή. Η αξιολόγηση θα βασιστεί στην πιο πρόσφατη επικυρωμένη περιβαλλοντική δήλωση καθώς και σε κάθε άλλη συμπληρωματική πληροφόρηση που θα καταθέσει ο οργανισμός και η οποία, εν συνεχεία, θα διαβιβαστεί και στην ευρωπαϊκή κριτική επιτροπή των βραβείων.

Οι έξι υποψηφιότητες που θα διακριθούν από την Επιτροπή EMAS (μία σε κάθε κατηγορία οργανισμών), θα ανακοινωθούν στην ευρωπαϊκή κριτική επιτροπή βραβείων, μέσω της

υποβολής των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων που επισυνάπτονται στο Παράρτημα ΙΙ και ενός σύντομου γενικού σχόλιου, για κάθε μια από τις έξι (6) υποψηφιότητες.

Η κριτική επιτροπή θα αξιολογήσει και θα συγκρίνει τα μέτρα διαχείρισης των υδάτων που έχουν εφαρμόσει οι οργανισμοί και τις επιπτώσεις τους. Ο βαθμός στον οποίο ένας οργανισμός μπορεί να ασκήσει επιρροή στον τομέα των υδάτων διαφέρει ανάλογα με τις άμεσες περιβαλλοντικές πτυχές και έμμεσες περιβαλλοντικές πτυχές (βλ. επίσης παράρτημα Ι του κανονισμού EMAS). Οι περιβαλλοντικές πτυχές που σχετίζονται με το νερό αφορούν τις άμεσες και έμμεσες απορρίψεις των αποβλήτων στους υδάτινους αποδέκτες και τις επιπτώσεις αυτών των απορρίψεων. Οι έμμεσες πτυχές σχετίζονται περισσότερο με τη χρήση νερού στην αλυσίδα εφοδιασμού. Ο βασικός δείκτης για το νερό είναι η συνολική ετήσια κατανάλωση νερού εκφρασμένη σε κυβικά μέτρα (m³), αλλά και περαιτέρω δείκτες μπορούν να χρησιμοποιηθούν πέραν του βασικού. Το είδος των μέτρων διαχείρισης των υδάτων που ασκεί ένας οργανισμός διαφέρει ανάλογα με το βαθμό της επιρροής που μπορεί να ασκήσει ο οργανισμός. Ως εκ τούτου διακρίνονται οι ακόλουθες κατηγορίες:

1. Μέτρα διαχείρισης υδάτων που σχετίζονται με τις άμεσες περιβαλλοντικές επιπτώσεις
Η κατηγορία αυτή μπορεί να υποδιαιρεθεί σε μέτρα που σχετίζονται με την ορθολογική χρήση νερού (μέτρα 1, 2 και 3 του Παραρτήματος Ι σχετικά με την μέτρηση και τη μείωση της κατανάλωσης νερού), σε μέτρα για την ποιότητα του νερού (μέτρα 4 και 5 του Παραρτήματος Ι σχετικά με τη διασφάλιση της καλύτερης δυνατής ποιότητας νερού και αποβλήτων) και σε μέτρα για την ποσότητα του νερού (μέτρο 6 του Παραρτήματος Ι σχετικά με τη συλλογή των όμβριων υδάτων, κλπ).
2. Μέτρα διαχείρισης υδάτων που σχετίζονται με τις έμμεσες περιβαλλοντικές επιπτώσεις
Οι οργανισμοί που προσπαθούν να βελτιώσουν τις έμμεσες περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις αξιολογούν κυρίως τις επιπτώσεις χρήσης νερού στην αλυσίδα εφοδιασμού και στους πελάτες τους, προσπαθώντας να τις βελτιώσουν. Για το σκοπό αυτό υπολογίζεται συχνά το αποτύπωμα νερού και εφαρμόζονται μέτρα μείωσης των επιπτώσεων χρήσης νερού (μέτρα 7 και 8 του Παραρτήματος Ι).

Διαδικασία Υποβολής Υποψηφιοτήτων

Για την υποβολή υποψηφιότητας, κάθε οργανισμός πρέπει να καταθέσει τα ακόλουθα δικαιολογητικά μέχρι τις 06-08-2012 (**Παράταση μέχρι τις 24-08-2012**), προς την Επιτροπή EMAS του ΥΠΕΚΑ:

- Πέντε (5) αντίγραφα της πιο πρόσφατης (επικυρωμένης) περιβαλλοντικής δήλωσης του οργανισμού,
- Ηλεκτρονικό αντίγραφο της πιο πρόσφατης (επικυρωμένης) περιβαλλοντικής δήλωσης (σε μορφή pdf),
- Συμπληρωμένο το επισυναπτόμενο ερωτηματολόγιο (Παράρτημα ΙΙ), με ένα σύντομο επιγραμματικό σχόλιο που να περιγράφει γιατί ο υποψήφιος οργανισμός διακρίνεται σε θέματα που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδάτων.
- Κάθε άλλη σχετική πληροφόρηση.

Οι περιβαλλοντικές δηλώσεις και το συμπληρωμένο ερωτηματολόγιο για τη συμμετοχή είναι προτιμητέο (αλλά όχι προαπαιτούμενο) να κατατεθούν στην αγγλική γλώσσα. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου θα πρέπει να είναι σύντομη, περιεκτική, εστιάζοντας στις πιο σημαντικές πληροφορίες και στους βασικούς δείκτες επίδοσης. Επίσης, πρέπει να αναφέρονται και οι αντίστοιχες σελίδες της περιβαλλοντικής δήλωσης, από όπου μπορούν να αναζητηθούν περισσότερες σχετικές πληροφορίες.

Η υποβολή των αιτήσεων θα γίνει στην ταχυδρομική διεύθυνση:

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
Τμήμα Διεθνών Δραστηριοτήτων και Θεμάτων ΕΟΚ
Υπόψη Επιτροπής EMAS
Αμαλιάδος 17, Τ.Κ. 11523
Αμπελόκηποι, Αθήνα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Βασική πληροφόρηση για τα μέτρα διαχείρισης των υδάτων και τις περιβαλλοντικές επιδόσεις των καταχωρισμένων στο EMAS οργανισμών

Βασική προϋπόθεση για τη συγκριτική αξιολόγηση και διάκριση των υποψηφίων είναι η συλλογή πληροφοριών και η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων. Οι καταχωρισμένοι στο EMAS οργανισμοί θα πρέπει να παρακολουθούν τουλάχιστον τους ακόλουθους βασικούς δείκτες που σχετίζονται με τις επιδόσεις τους στο θέμα των υδάτων.

1. Προσδιορισμός του συνολικού όγκου νερού από όλες τις πηγές νερού

Ο όγκος αυτός εκφράζεται σε κυβικά μέτρα νερού ετησίως (m^3/yr) και είναι το νερό που χρησιμοποιείται ετησίως, είτε απευθείας από έναν καταχωρισμένο στο EMAS οργανισμό, είτε μέσω των προμηθευτών νερού, συμπεριλαμβανομένης της κατανάλωσης νερού ψύξης. Αποτελεί ουσιαστικά το άθροισμα όλων των εισροών νερού στον οργανισμό (δηλ. τις χρήσεις επιφανειακών, υπόγειων, όμβριων, δημοτικών υδάτων, ή/και λυμάτων). Η εκτίμηση του συνολικού όγκου του χρησιμοποιούμενου νερού από κάθε πηγή βελτιώνει την κατανόηση της συνολικής κλίμακας των δυνητικών επιπτώσεων και των κινδύνων που προκύπτουν από τη χρήση του νερού. Ο συνολικός χρησιμοποιούμενος όγκος δείχνει το σχετικό μέγεθος του οργανισμού και πόσο σημαντικός χρήστης νερού είναι, παρέχοντας ένα δεδομένο αναφοράς για άλλους υπολογισμούς σχετικά με την αποδοτικότητα του οργανισμού. Η συστηματική προσπάθεια για την παρακολούθηση και τη βελτίωση της αποδοτικής χρήσης των υδάτων σχετίζεται, επίσης, άμεσα με το κόστος της κατανάλωσης νερού, επομένως, η προσπάθεια αυτή συμβάλλει στον προσδιορισμό της εξοικονόμησης κόστους από τα μέτρα ορθολογικής χρήσης του νερού.

2. Υδάτινες πηγές που επηρεάζονται σημαντικά από τη λήψη νερού.

Αυτές περιλαμβάνουν τις υδάτινες πηγές που επηρεάζονται σημαντικά από την άντληση του νερού, π.χ. με πτώση του υδροφόρου ορίζοντα, μείωση του όγκου νερού που είναι διαθέσιμο σε ένα οικοσύστημα, ή με αλλοίωση της ικανότητας ενός οικοσυστήματος να εκτελέσει τις λειτουργίες του. Τέτοιες απολήψεις νερού έχουν πολύ ευρύτερες επιπτώσεις στην ποιότητα της ζωής στην περιοχή, με σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες. Για τον εντοπισμό μιας πηγής νερού που επηρεάζεται σημαντικά από την απόληψη νερού ενός οργανισμού, θα πρέπει να συντρέχουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια:

- Αντλήσεις που υπερβαίνουν το 5% του μέσου ετήσιου όγκου ενός δεδομένου υδάτινου συστήματος.
- Αντλήσεις από ιδιαίτερα ευαίσθητο υδάτινο σώμα λόγω του σχετικού μεγέθους, της λειτουργίας, ή του καθεστώτος προστασίας του ως σπάνιου, απειλούμενου ή υπό εξαφάνιση (οικο)συστήματος. Αυτό συνήθως προσδιορίζεται από κυβερνητικούς φορείς, ακαδημαϊκούς φορείς ή/και περιβαλλοντικές ΜΚΟ επειδή, για παράδειγμα, το οικοσύστημα υποστηρίζει ένα ιδιαίτερα απειλούμενο φυτικό ή ζωικό είδος. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι ένας Υγρότοπος Ramsar, ή μια Ειδική Προστατευόμενη Περιοχή (SPA) σύμφωνα με τις κοινοτικές οδηγίες για τα πτηνά ή τους οικοτόπους. Το κριτήριο αυτό ισχύει ανεξάρτητα από την ποσότητα άντλησης. Ακόμη και αν το νερό παρέχεται από δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα ύδρευσης της περιοχής, θα πρέπει να προσδιοριστεί και να αναφερθεί η αρχική πηγή του νερού. Οι καταχωρισμένοι στο EMAS οργανισμοί θα πρέπει να αναφέρουν το συνολικό αριθμό των πηγών που επηρεάζονται σημαντικά από τη χρήση νερού, σύμφωνα με τα παραπάνω κριτήρια. Στα δεδομένα τους θα πρέπει να αναφέρουν το μέγεθος της κάθε πηγής νερού σε κυβικά μέτρα (m^3), εάν η πηγή έχει χαρακτηριστεί ως προστατευόμενη περιοχή (σε εθνικό ή/και διεθνές επίπεδο) και, τέλος, την αξία της βιοποικιλότητας (π.χ., ποικιλότητα των ειδών, αριθμό των προστατευόμενων ειδών) της πηγής του νερού. Πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά μιας πηγής νερού ή μιας προστατευόμενης περιοχής μπορεί να αναζητηθούν από τοπικές ή κρατικές υπηρεσίες υδάτων ή από μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

3. Ποσοστό του συνολικού όγκου νερού που ανακυκλώνεται και επαναχρησιμοποιείται

Το ποσοστό του επαναχρησιμοποιούμενου και ανακυκλούμενου νερού από έναν οργανισμό EMAS αποτελεί ένα μέτρο αποδοτικότητας και επιδεικνύει την πετυχημένη προσπάθεια ενός οργανισμού για τη μείωση της συνολικής ποσότητας νερού άντλησης και απόρριψης. Αυξημένη επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της κατανάλωσης νερού, της επεξεργασίας νερού και του κόστους διάθεσης. Η μείωση της κατανάλωσης νερού μέσω της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης μπορεί επίσης να συμβάλει σε τοπικούς, εθνικούς, ή περιφερειακούς στόχους για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων. Ο δείκτης αυτός υπολογίζει τόσο το νερό που είχε επεξεργαστεί πριν από την επαναχρησιμοποίησή του όσο και το νερό που επαναχρησιμοποιείται χωρίς πρότερη επεξεργασία (συμπεριλαμβανομένου του γκριζου νερού που προέρχεται από τη συλλογή όμβριων υδάτων ή λυμάτων προερχόμενων από οικιακές εργασίες όπως το πλύσιμο των πιάτων, των ρούχων ή το μπάνιο).

Ο δείκτης αυτός μπορεί να εκτιμηθεί υπολογίζοντας τον όγκο του νερού που επαναχρησιμοποιείται, βάσει του όγκου του απαιτούμενου νερού που καλύπτεται από την επαναχρησιμοποίηση του νερού. Αυτό σημαίνει τη ζήτηση του νερού που καλύπτεται από την επαναχρησιμοποίηση αντί μιας νέας άντλησης νερού. Για παράδειγμα, αν ένας οργανισμός χρειάζεται 50m³ νερού ανά κύκλο παραγωγής, και ο οργανισμός χρησιμοποιεί ξανά την ποσότητα αυτή για δύο επιπλέον κύκλους παραγωγής, τότε, ο συνολικός όγκος του νερού που ανακυκλώνεται και επαναχρησιμοποιείται για την εν λόγω διαδικασία είναι 100m³. Στην περίπτωση αυτή, ο οργανισμός εξοικονόμησε 100 m³ νερού. Ο οργανισμός θα πρέπει να αναφέρει το συνολικό όγκο του επαναχρησιμοποιούμενου νερού, σε m³, κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς (m³/έτος). Επιπλέον, ο δείκτης αυτός μπορεί να εκφραστεί σαν ποσοστό του συνολικού όγκου νερού που χρησιμοποιεί ένας οργανισμός. Συνεπώς, η ανακύκλωση/επαναχρησιμοποίηση αναφέρεται στην (επαν)επεξεργασία του χρησιμοποιημένου νερού / λυμάτων στον παραγωγικό κύκλο ενός οργανισμού, πριν από τη διάθεση για τελική επεξεργασία ή/και την απόρριψη στο περιβάλλον. Συνήθως διακρίνονται οι ακόλουθοι τρεις τύποι ανακύκλωσης / επαναχρησιμοποίησης νερού:

- Λύματα που ανακυκλώνονται εντός της ίδιας παραγωγικής διαδικασίας
- Λύματα που ανακυκλώνονται / επαναχρησιμοποιούνται σε διαφορετική παραγωγική διαδικασία, εντός όμως του ίδιου οργανισμού
- Λύματα που επαναχρησιμοποιούνται σε διαφορετικό οργανισμό, π.χ. σε γειτονική εγκατάσταση

4. Αξιολόγηση των υγρών αποβλήτων (συμπεριλαμβανομένων των επιφανειακών απορροών) βάσει της ποιότητας και του προορισμού

Η ποσότητα και η ποιότητα των υγρών αποβλήτων σχετίζεται άμεσα με τις οικολογικές επιπτώσεις και τις λειτουργικές δαπάνες ενός οργανισμού. Βελτιώνοντας την ποιότητα των υγρών αποβλήτων και μειώνοντας την απορριπτόμενη ποσότητα, ένας οργανισμός μπορεί να μειώσει τις επιπτώσεις του στο περιβάλλον. Η επεξεργασία των αποβλήτων σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων όχι μόνο μειώνει τα επίπεδα της ρύπανσης, αλλά μπορεί επίσης να μειώσει τις δαπάνες και τον κίνδυνο επιβολής ρυθμιστικών μέτρων για μη συμμόρφωση σε περιβαλλοντικούς κανονισμούς. Ο συνολικός όγκος των υγρών αποβλήτων συνήθως αναφέρεται σε κυβικά μέτρα ανά έτος αναφοράς (συνήθως ένα ημερολογιακό έτος) και αποτελεί το άθροισμα των ετήσιων υγρών απορρίψεων σε επιφανειακούς αποδέκτες, αποχετευτικά δίκτυα, εγκαταστάσεις επεξεργασίας, ή και υπόγεια ύδατα, μέσω σημειακών ή διάχυτων πηγών διάθεσης ή και των λυμάτων που απομακρύνονται με άλλον τρόπο από τον οργανισμό (π.χ. μεταφορά μέσω βυτίων).

Οι απορρίψεις και επιφανειακές απορροές που επηρεάζουν τους υδρόβιους βιότοπους και τους υγρότοπους μπορεί να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη διαθεσιμότητα των υδάτινων πόρων. Τα υδάτινα σώματα που επηρεάζονται σημαντικά από τη διάθεση των αποβλήτων πληρούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια:

- Η ποσότητα των υγρών αποβλήτων είναι ίση ή μεγαλύτερη από το 5% του μέσου ετήσιου όγκου του υδάτινου σώματος
- Τα υγρά απόβλητα έχουν σημαντικές επιπτώσεις σε ευαίσθητα υδάτινα σώματα ή/και συνδεδεμένα ενδιαιτήματα
- Διάθεση αποβλήτων σε ιδιαίτερα ευαίσθητα υδάτινα σώματα, λόγω του σχετικού μεγέθους, της λειτουργίας ή του καθεστώτος αυτών ως σπάνια, απειλούμενα ή υπό εξαφάνιση (οικο)συστήματα. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι ένας Υγρότοπος Ramsar, ή οποιαδήποτε Ειδική Ζώνη Διατήρησης (SCA) σύμφωνα με τις κοινοτικές οδηγίες για τα πτηνά και τους οικοτόπους.

Ο οργανισμός πρέπει να αναφέρει στην περιβαλλοντική του δήλωση, βάσει των παραπάνω κριτηρίων, όλα τα υδάτινα σώματα που επηρεάζονται σημαντικά από τη διάθεση των υγρών αποβλήτων, καθώς και τις ακόλουθες πληροφορίες: το μέγεθος του σώματος του νερού, σε κυβικά μέτρα (m³), που ορίζεται ως ζώνη ειδικής προστασίας (σε εθνικό ή/και διεθνές επίπεδο) και την αξία της βιοποικιλότητας (π.χ. τον αριθμό των προστατευόμενων ειδών) σε εκείνο το οικοσύστημα ή την προστατευόμενη περιοχή. Η διάθεση οικιακού τύπου λυμάτων μέσω του αποχετευτικού δικτύου δε θεωρείται διάθεση υγρών αποβλήτων.

5. Χρήση απόνερων (γκρίζων νερών), συλλογή όμβριων υδάτων και απορρόφηση νερού

Γκρίζο νερό είναι το νερό που έχει χρησιμοποιηθεί για πλύσιμο των πιάτων, ρούχων ή το μπάνιο. Ουσιαστικά, κάθε νερό που προέρχεται από οικιακή χρήση, εκτός από τα απόβλητα της τουαλέτας (μαύρο νερό), θεωρείται γκρίζο νερό. Αν και το χρησιμοποιημένο αυτό νερό αυτό μπορεί να περιέχει λίπη, σωματίδια τροφής, μαλλιά, και οποιοδήποτε άλλη ακαθαρσία, εντούτοις, μπορεί να είναι κατάλληλο για επαναχρησιμοποίηση (π.χ. για άρδευση γκαζόν, καλλωπιστικών φυτών, ζωνών πυρασφάλειας ή χρήση σε τουαλέτα). Η συλλογή των όμβριων υδάτων είναι η συλλογή και η χρήση του νερού της βροχής που πέφτει σε κτίρια και το οποίο διαφορετικά θα κατέληγε στο αποχετευτικό δίκτυο ή θα εξατμιζόταν. Τα δυνητικά οφέλη από τη συλλογή των όμβριων υδάτων είναι:

- Το νερό της βροχής δεν περιέχει χλώριο, όπως το πόσιμο νερό, ως εκ τούτου, είναι ιδανικό για αρδευτικούς σκοπούς.
- Η χρήση όμβριων υδάτων μπορεί να μειώσει την εξάρτηση προμήθειας νερού από επιφανειακά και υπόγεια ύδατα.
- Η χρήση όμβριων υδάτων μπορεί επίσης να μειώσει τον κίνδυνο τοπικής πλημμύρας (σε περιπτώσεις που η επιφανειακή απορροή από μεγάλες επιφάνειες δεν διαχειρίζεται σωστά).

Υπάρχουν διάφορα μέτρα που μπορεί να πάρει ένας οργανισμός για να ενισχύσει τη συλλογή, χρήση ή/και διήθηση του νερού της βροχής, όπως για παράδειγμα:

- Εγκαταστάσεις διήθησης, όπως τα κύτταρα βιοσυγκράτησης (bioretention cells), τάφρους διήθησης, κ.α.
- Διαπερατά πεζοδρόμια
- Συσκευές συλλογής όπως βαρέλια βροχής και δεξαμενές
- Πράσινες στέγες

6. Εκτίμηση του αποτύπωματος νερού

Ο άνθρωπος χρησιμοποιεί πολύ νερό για πόση, μαγείρεμα και πλύσιμο, αλλά ακόμη περισσότερο για την παραγωγή αγαθών όπως τρόφιμα, χαρτί, βαμβακερά ρούχα, κλπ. Παραδοσιακά, οι επιχειρήσεις και οι πολίτες εστιάζονται στην άμεση χρήση του νερού που σχετίζεται με τις εργασίες τους, παραβλέποντας θέματα του νερού που σχετίζονται με την αλυσίδα εφοδιασμού. Το αποτύπωμα νερού αλλάζει τη τακτική αυτή γιατί ακολουθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που εξετάζει συνολικά τις άμεσες και τις έμμεσες χρήσεις νερού από τον καταναλωτή ή τον παραγωγό. Ορίζεται ουσιαστικά ως η ποσότητα νερού που καταναλώνεται ή ρυπαίνεται κατά τη διάρκεια όλης της παραγωγικής αλυσίδας, τόσο άμεσα όσο και έμμεσα. Το νερό που ενσωματώνεται στη διαδικασία παραγωγής ενός προϊόντος καλείται

εικονικό νερό. Το αποτύπωμα νερού αξιολογεί τις επιπτώσεις στα συστήματα του γλυκού νερού και θέματα όπως η λειψυδρία και η ρύπανση από την ανθρώπινη κατανάλωση. Για να υπολογιστεί το νερό αυτό θα πρέπει να αξιολογηθούν συνολικά οι αλυσίδες παραγωγής και εφοδιασμού. Το αποτύπωμα νερού είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για την ευαισθητοποίηση του κοινού, αλλά πρέπει πάντοτε να εξετάζεται στο γενικότερο πλαίσιο λειτουργίας ενός καταχωρισμένου στο EMAS οργανισμού. Η παραγωγή ενός προϊόντος με υψηλό αποτύπωμα νερού σε μια περιοχή της Μεσογείου που αντιμετωπίζει προβλήματα λειψυδρίας μπορεί να οδηγήσει σε κινδύνους για την εταιρεία. Η παραγωγή ακριβώς του ίδιου προϊόντος σε μια περιοχή πλούσια σε υδάτινους πόρους θα μπορούσε να μην δημιουργεί πρόβλημα για την εταιρεία. Επίσης, η αυξημένη χρήση του νερού θα μπορούσε να είναι ασφαλής, εφόσον το σύνολο σχεδόν του χρησιμοποιούμενου νερού επεξεργάζεται και εισάγεται πάλι στο (οικο)σύστημα ή στην αρχική πηγή νερού, χωρίς να δημιουργεί αρνητικές επιπτώσεις όσον αφορά στην ποιότητα ή στη θερμοκρασία του υδάτινου σώματος. Το γενικότερο αυτό πλαίσιο στο οποίο εξετάζεται το αποτύπωμα νερού πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και είναι ένας σημαντικός παράγοντας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με τα δυνητικά μέτρα διαχείρισης των υδάτων που μπορεί να λάβει ένας οργανισμός.

Προκειμένου να γίνει σύγκριση μεταξύ διαφόρων δεδομένων, είναι σημαντικό να υπάρχουν κοινά πρότυπα, κοινοί ορισμοί και αξιόπιστες υπολογιστικές μέθοδοι, ειδικά όταν το αποτύπωμα νερού χρησιμοποιείται για τη διαμόρφωση στρατηγικών και πολιτικών για τα ύδατα. Πληροφορίες για το αποτύπωμα νερού και ένα εγχειρίδιο υπολογισμού του είναι διαθέσιμα στον δικτυακό τόπο: <http://www.waterfootprint.org>. Συνήθως το αποτύπωμα νερού που σχετίζεται με την αλυσίδα εφοδιασμού είναι πολύ μεγαλύτερο από το ίδιο επιχειρησιακό αποτύπωμα νερού. Αυτό σημαίνει ότι θα ήταν πιο αποδοτικό να μετακυλήσουν οι επενδύσεις από τις προσπάθειες μείωσης της ίδιας χρήσης νερού μιας επιχείρησης σε προσπάθειες μείωσης του αποτυπώματος νερού της αλυσίδας εφοδιασμού. Η μείωση της άμεσης χρήσης νερού είναι ευκολότερη από την επίτευξη βελτιώσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού, ωστόσο, η τελευταία μπορεί να αποδειχθεί πιο αποτελεσματική. Για να υπάρχει μεγαλύτερη διαφάνεια, μπορούν να ληφθούν τα ακόλουθα μέτρα: καθορισμός ποσοτικών στόχων μείωσης του αποτυπώματος νερού, συγκριτική αξιολόγηση, σήμανση προϊόντων, πιστοποίηση και υποβολή εκθέσεων για το αποτύπωμα νερού.

7. Αντιμετώπιση των επιπτώσεων χρήσης νερού από τα προϊόντα και τις υπηρεσίες

Ένας λόγος για την εκτίμηση του αποτυπώματος νερού είναι και η υλοποίηση μέτρων μείωσης των επιπτώσεων των προϊόντων και υπηρεσιών κατά τη διάρκεια της φάσης χρήσης τους. Ενδεικτικό παράδειγμα ενός τέτοιου μέτρου είναι η ενημέρωση των πελατών από τους κατασκευαστές σχετικά με πιθανούς τρόπους μείωσης της κατανάλωσης νερού κατά τη χρήση του πλυντηρίου. Σε μεγάλο βαθμό, η σημαντικότητα αυτών των επιπτώσεων καθορίζεται τόσο από τη συμπεριφορά των πελατών όσο και από τη γενικότερο σχεδιασμό των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Ορισμένοι καταχωρισμένοι στο EMAS οργανισμοί έχουν εντοπίσει τρόπους για να συνεισφέρουν και να υποστηρίξουν τη μείωση των αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προϊόντων και των υπηρεσιών κατά τη φάση της χρήσης τους, αλλά και μετά το τέλος ζωής. Ο περιβαλλοντικός σχεδιασμός μπορεί να βοηθήσει στη μείωση αυτών των έμμεσων περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών θεμάτων στον σχεδιασμό προϊόντων και υπηρεσιών μπορεί επίσης να βοηθήσει τη συμμόρφωση σε μελλοντική περιβαλλοντική νομοθεσία και να βελτιώσει την εικόνα ενός οργανισμού. Οι πρακτικές αυτές δεν είναι ευρέως διαδεδομένες, συνεπώς, οι οργανισμοί που ήδη λαμβάνουν τέτοιου είδους μέτρα μπορούν να θεωρηθούν ως πρωτοπόροι.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Ερωτηματολόγιο Βραβείων EMAS 2012**Θέμα: Διαχείριση Υδάτων (συμπεριλαμβανομένης της Αποδοτικής Χρήσης και της Ποιότητας των Υδάτων)**

Σχόλια (προαιρετικά):

Κριτήρια	Σύντομη, σαφή περιγραφή των μέτρων διαχείρισης των υδάτων <i>(Παρακαλώ αναφέρετε τις σχετικές σελίδες της περιβαλλοντικής δήλωσης)¹</i>	Διαθέσιμοι πόντοι (max.)
Θέματα διαχείρισης υδάτων ως <u>άμεση</u> περιβαλλοντική πτυχή του οργανισμού		Max. 60
A. Τα θέματα που σχετίζονται με το νερό αντιμετωπίζονται διεξοδικώς στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής πολιτικής που έχει συμφωνηθεί από τα ανώτατη διοίκηση του οργανισμού σας; B. Πώς είναι η γενική αντιμετώπιση των θεμάτων διαχείρισης του νερού (προληπτική πολιτική ή εκ των υστέρων απόκριση); Η αντιμετώπιση των θεμάτων διαχείρισης του νερού είναι θετική ή αρνητική και πώς εξασφαλίζεται ότι αναγνωρίζονται όλοι οι εμπλεκόμενοι που μπορούν να ενισχύσουν τα μέτρα διαχείρισης (κυρίως οι βασικοί εμπλεκόμενοι για τις άμεσες περιβαλλοντικές επιπτώσεις); Τι αποτέλεσμα έχει η δέσμευση του οργανισμού για συνεχή βελτίωση στα θέματα της διαχείρισης των υδάτων και στις σχετικές αποφάσεις που λαμβάνονται;	<i>Παρακαλώ υποδείξτε τις σχετικές σελίδες της περιβαλλοντικής δήλωσης όπου καθορίζονται οι σκοποί και στόχοι για τη διαχείριση των υδάτων.</i>	Max. 10 πόντοι (max. 5 πόντοι ανά υποκατηγορία) Ερώτηση A ☐ Ικανοποιητική (5 πόντοι) ☐ Μέτρια (3 πόντοι) ☐ Ανεπαρκής (1 πόντος) Ερώτηση B ☐ Ικανοποιητική (5 πόντοι) ☐ Μέτρια (3 πόντοι) ☐ Ανεπαρκής (1 πόντος)

¹ Η περιγραφή στο ερωτηματολόγιο θα είναι σύντομη, εστιασμένη στη πιο σημαντική πληροφόρηση και τους περιβαλλοντικούς δείκτες επίδοσης. Για πιο αναλυτική πληροφόρηση θα γίνεται παραπομπή στις κατάλληλες σελίδες της περιβαλλοντικής δήλωσης. Επίσης, ο οργανισμός μπορεί να παρέχει οποιαδήποτε άλλη επιπρόσθετη πληροφόρηση στα Σχόλια.

C. Έχει εφαρμόσει ο οργανισμός ένα ή περισσότερα από τα μέτρα 1 έως 5 που περιγράφονται στο παράρτημα Ι, όσον αφορά στις άμεσες περιβαλλοντικές πτυχές; Εάν ναι, ποια είναι τα μέτρα αυτά και πώς δεσμεύεται ο οργανισμός για πρόληψη και μείωση της ρύπανσης των υδάτων και για εφαρμογή των μέτρων για την ποσότητα του νερού, πέραν των νομικών του απαιτήσεων;

- (1) Αναγνώριση των αντλούμενων ποσοτήτων νερού από οποιαδήποτε πηγή νερού**
- (2) Η περιβαλλοντική ανασκόπηση περιλαμβάνει κατάλογο των υδάτινων σωμάτων και των συνδεδεμένων οικοτόπων που επηρεάζονται σημαντικά από την εκροή νερού ή τις απορροές του οργανισμού;**

Κατά κανόνα, οι εκροές ή απορροές νερού από τη λειτουργία του οργανισμού έχουν σημαντική επίπτωση επί των οικοτόπων, εάν ισχύουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια:

- Οι εκροές ξεπερνούν κατά μέσο όρο το 5% του μέσου ετήσιου όγκου του υδάτινου σώματος;
- Οι εκροές που, σύμφωνα με τους αρμόδιους (κρατικές αρχές, ερευνητές), είναι γνωστό ότι έχουν ή είναι πολύ πιθανό να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο υδάτινο σώμα και τους συνδεδεμένους οικοτόπους

- (3) Καταγραφή του ποσοστού και της ποσότητας νερού που ανακυκλώνεται και επαναχρησιμοποιείται και των μέτρων που εφαρμόζονται για την αύξηση των μεγεθών αυτών**
- (4) Αξιολόγηση όλων των εκροών νερού (και των απορροών) βάσει της ποιότητας και του προορισμού, και μέτρα που εφαρμόζονται για τη βελτίωση της ποιότητας του νερού**
- (5) Αξιολόγηση όλων των μέτρων που εφάρμοσε ο οργανισμός όσον αφορά το γκριζο νερό, τη συλλογή όμβριων νερών και την διήθηση του νερού**

Μαχ. 35 πόντοι
(max. 7 πόντοι ανά μέτρο)

Μέτρο C.1: Αναγνώριση των πηγών νερού στις οποίες επιδρά ο οργανισμός

- Ναι (7 πόντοι)
- Όχι (0 πόντοι)

Μέτρο C.2: Αναγνώριση των πηγών νερού που επηρεάζονται σημαντικά από τον οργανισμό

- Ναι (7 πόντοι)
- Όχι (0 πόντοι)

Μέτρο C.3: Αναφορά σε επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση νερού

- Ικανοποιητική (7 πόντοι)
- Μέτρια (4 πόντοι)
- Ανεπαρκής (1 πόντος)

Μέτρο C.4: Αξιολόγηση εκροών βάσει ποιότητας και προορισμού και μέτρα βελτίωσης

- Ικανοποιητική (7 πόντοι)
- Μέτρια (4 πόντοι)
- Ανεπαρκής (1 πόντος)

Μέτρο C.5: Μέτρα βελτίωσης χρήσης του γκριζου νερού, συλλογής ομβρίων και διήθησης του νερού

- Ικανοποιητικά (7 πόντοι)
- Μέτρια (4 πόντοι)
- Ανεπαρκή (1 πόντος)

<p>D. Περιβαλλοντικές βελτιώσεις / αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί με μέτρα διαχείρισης των υδάτων, αλλά με ευεργετικές δευτερογενείς συνέπειες σε άλλους βασικούς δείκτες περιβαλλοντικής επίδοσης</p> <p><u>Βασικοί δείκτες</u></p> <p>D.1 Ενεργειακή απόδοση (μειωμένη χρήση ενέργειας ως αποτέλεσμα της μειωμένης κατανάλωσης νερού)</p> <p>D.2 Αποδοτική χρήση υλικών (αύξηση της αποδοτικής χρήσης υλικών ως αποτέλεσμα της μειωμένης κατανάλωσης νερού)</p> <p>D.3 Απόβλητα</p> <p>D.4 Βιοποικιλότητα</p> <p>D.5 Εκπομπές</p>		<p>Μαχ. 15 πόντοι (max. 3 πόντοι ανά βασικό δείκτη)</p> <p>☐ Θετική δευτερογενή επίπτωση D.1 (3 πόντοι)</p> <p>☐ Αρνητική δευτερογενή επίπτωση D.1 (0 πόντοι)</p> <p>☐ Θετική δευτερογενή επίπτωση D.2 (3 πόντοι)</p> <p>☐ Αρνητική δευτερογενή επίπτωση D.2 (0 πόντοι)</p> <p>☐ Θετική δευτερογενή επίπτωση D.3 (3 πόντοι)</p> <p>☐ Αρνητική δευτερογενή επίπτωση D.3 (0 πόντοι)</p> <p>☐ Θετική δευτερογενή επίπτωση D.4 (3 πόντοι)</p> <p>☐ Αρνητική δευτερογενή επίπτωση D.4 (0 πόντοι)</p> <p>☐ Θετική δευτερογενή επίπτωση D.5 (3 πόντοι)</p> <p>☐ Αρνητική δευτερογενή επίπτωση D.5 (0 πόντοι)</p>
--	--	--

Θέματα διαχείρισης υδάτων ως <u>έμμεση</u> περιβαλλοντική πτυχή του οργανισμού		Max. 30
<p>Ε. Πώς αντιμετωπίζει ο οργανισμός τα θέματα διαχείρισης των υδάτων που σχετίζονται με τις ακόλουθες έμμεσες περιβαλλοντικές πτυχές; Έχει εφαρμόσει ένα ή περισσότερα από τα μέτρα 6 έως 7 του Παραρτήματος Ι όσον αφορά στις έμμεσες περιβαλλοντικές πτυχές;</p> <p>(1) Περιγράψτε και ποσοτικοποιήστε τις προσπάθειες του οργανισμού για την εκτίμηση του αποτυπώματος νερού</p> <p>(2) Περιγράψτε τα μέτρα που έχουν ληφθεί βάσει των αποτελεσμάτων των εκτιμήσεων του αποτυπώματος νερού και της ανάλυσης κύκλου ζωής των προϊόντων (σχεδιασμός, ανάπτυξη, συσκευασία, μεταφορά, χρήση και ανάκτηση/διάθεση αποβλήτων)</p> <p>a) Λαμβάνονται υπόψη οι πτυχές της διαχείρισης των υδάτων στις αποφάσεις επενδύσεων κεφαλαίων, χορήγησης δανείων και χρήσης ασφαλιστικών υπηρεσιών;</p> <p>b) Λαμβάνονται υπόψη οι πτυχές της διαχείρισης των υδάτων κατά την επιλογή υπηρεσιών (π.χ. μεταφορών, τροφοδοσίας);</p> <p>c) Λαμβάνονται υπόψη οι πτυχές της διαχείρισης των υδάτων όταν αποφασίζεται η σύνθεση του εύρους των προϊόντων;</p> <p>d) Λαμβάνονται υπόψη οι πτυχές της διαχείρισης των υδάτων όταν εξετάζονται οι περιβαλλοντικές επιδόσεις και οι πρακτικές των εργολάβων, υπεργολάβων και των προμηθευτών; Με άλλα λόγια, ο οργανισμός απαιτεί από τους βασικούς προμηθευτές του να μεριμνούν για θέματα διαχείρισης υδάτων, όπως για την αποδοτική χρήση νερού και την προστασία ποιότητας του νερού;</p>	<p>(Σε αυτό το πλαίσιο δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στους τρόπους που χρησιμοποιεί ένας οργανισμός για να εισάγει μέτρα διαχείρισης των υδάτων που σχετίζονται με τις έμμεσες περιβαλλοντικές πτυχές γενικότερα και την εφοδιαστική αλυσίδα ειδικότερα)</p>	<p>Μέτρο Ε.1: max.10 πόντοι</p> <p>☐ Ικανοποιητικές (10 πόντοι)</p> <p>☐ Μέτριες (7 πόντοι)</p> <p>☐ Ανεπαρκείς (3 πόντοι)</p> <p>Μέτρο Ε.2: max.20 πόντοι</p> <p>Ερώτηση Ε.2a</p> <p>☐ Πάντα (5 πόντοι)</p> <p>☐ Τακτικά (3 πόντοι)</p> <p>☐ Περιστασιακά (1 πόντος)</p> <p>Ερώτηση Ε.2b</p> <p>☐ Πάντα (5 πόντοι)</p> <p>☐ Τακτικά (3 πόντοι)</p> <p>☐ Περιστασιακά (1 πόντος)</p> <p>Ερώτηση Ε.2c</p> <p>☐ Πάντα (5 πόντοι)</p> <p>☐ Τακτικά (3 πόντοι)</p> <p>☐ Περιστασιακά (1 πόντος)</p> <p>Ερώτηση Ε.2d</p> <p>☐ Πάντα (5 πόντοι)</p> <p>☐ Τακτικά (3 πόντοι)</p> <p>☐ Περιστασιακά (1 πόντος)</p>
<p>Πρόσθετοι πόντοι για την ποιότητα της περιβαλλοντικής δήλωσης</p> <p>Η περιβαλλοντική δήλωση είναι πλήρης, ευανάγνωστη και τα στοιχεία, οι εικόνες και τα μέτρα διαχείρισης των υδάτων παρουσιάζονται με φιλικό και ευκρινή τρόπο;</p>		<p>Max. 10</p> <p>☐ Ικανοποιητική (10 πόντοι)</p> <p>☐ Μέτρια (7 πόντοι)</p> <p>☐ Ανεπαρκής (3 πόντοι)</p>
<p>Σύνολο βαθμολογίας για τον οργανισμό:</p> <p>..... (παρακαλούμε συμπληρώστε το όνομα του οργανισμού)</p>		<p>Max. 100</p>